

USTAWA

z dnia 28 października 2002 r.

o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych.

Rozdział 1

związane z tym przewozem oraz organy właściwe do sprawowania nadzoru i kontroli w tych sprawach.

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa zasady przewozu drogowego towarów niebezpiecznych, wymagania w stosunku do kierowców i innych osób wykonujących czynności

Art. 2. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) „umowa ADR” — Umowę europejską dotyczącą międzynarodowego przewozu drogowego towa-

rów niebezpiecznych (ADR), sporządzoną w Genewie dnia 30 września 1957 r. (Dz. U. z 2002 r. Nr 194, poz. 1629), wraz ze zmianami obowiązującymi od daty ich wejścia w życie w stosunku do Rzeczypospolitej Polskiej, podanymi do publicznej wiadomości we właściwy sposób;

- 2) „towar niebezpieczny” — materiał lub przedmiot (rzecz), który zgodnie z umową ADR jest niedopuszczony do międzynarodowego przewozu drogowego lub jest dopuszczony do takiego przewozu na warunkach określonych w tej umowie;
- 3) „przewóz drogowy” — każde przemieszczenie towaru niebezpiecznego przy użyciu pojazdu po drodze publicznej i po innych drogach ogólnodostępnych;
- 4) „zaświadczenie ADR” — zaświadczenie o ukończeniu przez kierowcę, z wynikiem pozytywnym, kursu doszkalającego początkowego lub kursu doszkalającego doskonalącego dla kierowców przewożących towary niebezpieczne, zwanych dalej „kursami doszkalającymi”.

Art. 3. 1. W sprawach nieuregulowanych ustawą do przewozu drogowego towarów niebezpiecznych stosuje się umowę ADR.

2. Przepisy ustawy stosuje się odpowiednio do nadawcy, odbiorcy oraz innych osób wykonujących czynności związane z przewozem drogowym towarów niebezpiecznych.

Art. 4. 1. Zabrania się przewozu drogowego towarów niebezpiecznych określonych w przepisach umowy ADR jako towary niedopuszczone do międzynarodowego przewozu drogowego.

2. Zezwala się na przewóz drogowy towarów niebezpiecznych określonych w umowie ADR jako towary dopuszczone do międzynarodowego przewozu drogowego, wyłącznie na warunkach określonych w tej umowie.

Art. 5. 1. Dopuszcza się odstępstwa od przepisów ustawy w przypadku przewozu towarów niebezpiecznych:

- 1) w ruchu międzynarodowym — zgodnie z art. 4 ust. 3 umowy ADR;
- 2) pojazdami będącymi w dyspozycji Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej — na warunkach i w trybie określonych odrębnymi przepisami, w przypadkach uzasadnionych względami obronności państwa lub koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego;
- 3) wykonywanego lub nadzorowanego przez służby ratownicze, w celu:
 - a) ratowania życia lub zdrowia,
 - b) usuwania skutków katastrof lub klęsk żywiołowych;

4) w innych przypadkach wskazanych w umowie ADR.

2. Przy krajowym przewozie drogowym towarów niebezpiecznych nie obowiązują wymagania umowy ADR dotyczące używania języków innych niż język polski.

Art. 6. Jeżeli przepisy umowy ADR zobowiązują właściwą władzę krajową lub upoważnioną przez nią organizację do wykonania odpowiednich czynności administracyjnych, w przypadku gdy nie zostało to określone inaczej w innych przepisach ustawy, czynności tych dokonują:

- 1) Prezes Państwowej Agencji Atomistyki lub jednostka upoważniona przez niego w drodze zarządzenia — w sprawach warunków przewozu drogowego materiałów promieniotwórczych;
- 2) Dyrektor Transportowego Dozoru Technicznego — w sprawach:
 - a) warunków technicznych cystern przeznaczonych do przewozu drogowego towarów niebezpiecznych,
 - b) wydawania świadectw dopuszczenia pojazdów do przewozu niektórych towarów niebezpiecznych,
 - c) warunków technicznych opakowań przeznaczonych do przewozu drogowego gazów,
 - d) badań okresowych dużych pojemników do przewozu luzem;
- 3) Prezes Urzędu Dozoru Technicznego — w sprawach nadzoru nad wytwarzaniem i wykonywaniem badań okresowych butli;
- 4) Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej — w sprawach:
 - a) sprawozdawczości wypadkowej,
 - b) nadzoru nad czynnościami ładunkowymi i postojem pojazdów z towarami niebezpiecznymi;
- 5) jednostka upoważniona, w drodze zarządzenia, przez ministra właściwego do spraw gospodarki — w sprawach badań, klasyfikacji oraz warunków dopuszczania do przewozu towarów niebezpiecznych, niezastrzeżonych do kompetencji innych jednostek lub organów;
- 6) jednostka upoważniona, w drodze zarządzenia, przez ministra właściwego do spraw gospodarki — w sprawach warunków technicznych opakowań towarów niebezpiecznych, niezastrzeżonych do kompetencji innych jednostek lub organów;
- 7) jednostka upoważniona, w drodze zarządzenia, przez ministra właściwego do spraw zdrowia — w sprawach warunków przewozu materiałów zażądanych;

- 8) minister właściwy do spraw transportu lub jednostka upoważniona przez niego, w drodze zarządzenia — w pozostałych sprawach.

Rozdział 2

Pojazdy i opakowania

Art. 7. 1. Przewóz drogowy towarów niebezpiecznych może odbywać się, z zastrzeżeniem ust. 2, pojazdem samochodowym lub zespołem pojazdów, z wyłączeniem motocykla oraz zespołu pojazdów składającego się z motocykla i przyczepy.

2. Dopuszcza się przewóz paliwa do silników Diesla, materiałów utleniających stosowanych jako nawozy sztuczne lub materiałów trujących stosowanych jako środki ochrony roślin zespołem pojazdów składających się z ciągnika rolniczego i przyczepy, jeżeli towary te są przewożone w opakowaniach i w ilościach, dla których umowa ADR nie przewiduje obowiązku oznakowania pojazdu.

Art. 8. 1. Pojazd przewożący towary niebezpieczne powinien być odpowiednio przystosowany, wyposażony i oznakowany zgodnie z umową ADR.

2. Opakowania, kontenery i cysterny służące do przewozu towarów niebezpiecznych powinny odpowiadać postanowieniom umowy ADR.

Art. 9. 1. Pojazdy, dla których umowa ADR wymaga wystawienia świadectwa dopuszczenia pojazdów do przewozu niektórych towarów niebezpiecznych, zwanego dalej „świadectwem dopuszczenia pojazdu”, podlegają sprawdzeniu w zakresie spełniania dodatkowych wymagań technicznych, określonych w umowie ADR, dotyczących wyposażenia lub przystosowania tych pojazdów.

2. Sprawdzenia, o którym mowa w ust. 1, dokonuje, w drodze badania technicznego pojazdu, określona przepisami ruchu drogowego okręgowa stacja kontroli pojazdów, która następnie wystawia zaświadczenie o wyniku przeprowadzonego badania.

3. Transportowy Dozór Techniczny dokonuje na zasadach określonych w ustawie sprawdzenia, czy cysterny spełniają postanowienia umowy ADR, oraz wystawia zaświadczenie o wyniku przeprowadzonego badania.

4. Na podstawie pozytywnych wyników badań, stwierdzonych w zaświadczeniach, o których mowa w ust. 2 i 3, Dyrektor Transportowego Dozoru Technicznego odpowiednio wystawia świadectwo dopuszczenia pojazdu lub przedłuża jego ważność.

5. Minister właściwy do spraw transportu, mając na uwadze konieczność określenia czynności wykonywanych w ramach badań technicznych pojazdów, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb wystawiania i przedłużania świadectwa dopuszczenia pojazdów, a także jego wzór i sposób wypełniania.

Rozdział 3

Wymagania w stosunku do kierowców i innych osób wykonujących czynności związane z przewozem towarów niebezpiecznych

Art. 10. 1. Do kierowania pojazdem przewożącym towary niebezpieczne, w stosunku do którego umowa ADR wymaga ukończenia przez jego kierowcę kursu lub kursów dokształcających, jest uprawniona osoba, która:

- 1) ukończyła 21 lat;
- 2) spełnia wymogi określone w odrębnych przepisach w stosunku do kierowców przewożących towary niebezpieczne;
- 3) posiada zaświadczenie ADR.

2. Zaświadczenie ADR otrzymuje po raz pierwszy osoba, która spełnia wymagania określone w ust. 1 pkt 1—2 i która ukończyła z wynikiem pozytywnym kurs dokształcający początkowy.

3. Zaświadczenie ADR, o którym mowa w ust. 2, jest wydawane przez jednostkę prowadzącą kurs, na okres 5 lat.

4. W roku poprzedzającym datę upływu ważności zaświadczenia ADR, o którym mowa w ust. 2, kierujący pojazdem jest obowiązany ukończyć kurs dokształcający doskonalący. Po ukończeniu tego kursu, z wynikiem pozytywnym, jednostka prowadząca kurs przedłuża ważność zaświadczenia ADR albo wydaje nowe zaświadczenie ADR, na okres kolejnych 5 lat.

5. Kursy dokształcające uznaje się za ukończone z wynikiem pozytywnym, jeżeli osoba w nich uczestnicząca zda egzamin przed trzyosobową komisją egzaminacyjną, zwaną dalej „komisją”, powołaną przez jednostkę prowadzącą kurs.

6. Zakres egzaminu obejmuje sprawdzenie w szczególności:

- 1) znajomości przepisów krajowych oraz umów międzynarodowych dotyczących przewozu drogowego towarów niebezpiecznych;
- 2) wiedzy na temat przyczyn wypadków z towarami niebezpiecznymi, działań zapobiegawczych oraz czynności podejmowanych bezpośrednio po wypadku.

7. Przewodniczącym komisji jest osoba wyznaczona przez marszałka województwa.

Art. 11. 1. Koszt kursu dokształcającego, w tym koszt egzaminu, o którym mowa w art. 10 ust. 5, ponosi:

- 1) przedsiębiorca wykonujący działalność gospodarczą w zakresie przewozu towarów niebezpiecznych lub inny podmiot wykonujący takie przewozy — w przypadku uczestnika kursu przez niego zatrudnionego lub, gdy osobiście wykonuje tę działalność;

2) jednostka wojskowa — w przypadku szkolenia żołnierzy na potrzeby wojska;

3) uczestnik kursu — w innych przypadkach.

2. Za przeprowadzenie egzaminu członkom komisji, o której mowa w art. 10 ust. 5, przysługuje wynagrodzenie, którego koszt ponosi podmiot prowadzący kurs dokształcający.

3. Minister właściwy do spraw transportu, mając na uwadze czas trwania egzaminu, o którym mowa w art. 10 ust. 5, oraz liczbę egzaminowanych osób, określi, w drodze rozporządzenia, wysokość wynagrodzenia członków komisji.

Art. 12. 1. Kurs dokształcający prowadzi, z zastrzeżeniem art. 14, podmiot posiadający zezwolenie wydane przez marszałka województwa, zwany dalej „prowadzącym kurs”.

2. Marszałek województwa wydaje zezwolenie, o którym mowa w ust. 1, na podstawie wniosku złożonego przez podmiot, który zamierza prowadzić kurs.

3. Podmiot zamierzający prowadzić kurs może uzyskać zezwolenie, o którym mowa w ust. 1, jeżeli spełnia następujące wymagania:

- 1) ma siedzibę lub miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) posiada warunki lokalowe i wyposażenie dydaktyczne gwarantujące przeprowadzenie kursu dokształcającego zgodnie z jego programem;
- 3) zatrudnia wykładowców, którzy:
 - a) posiadają wyższe wykształcenie i co najmniej pięcioletnią praktykę zawodową w dziedzinie: właściwości towarów niebezpiecznych, konstrukcji i eksploatacji opakowań, cystern i pojazdów przeznaczonych do ich przewozu, ratownictwa drogowego i chemicznego, ochrony przeciwpożarowej lub bezpieczeństwa ruchu drogowego, lub
 - b) posiadają świadectwo doradcy, o którym mowa w art. 24 ust. 1 pkt 4;
- 4) posiada zbiór przepisów w zakresie przewozu towarów niebezpiecznych oraz środki dydaktyczne, właściwe do rodzaju prowadzonego kursu dokształcającego, w szczególności: plansze, przeźrocza, fotografie, filmy, oprogramowanie komputerowe, modele pojazdów i przesyłki, wzory dokumentów;
- 5) posiada możliwość przeprowadzania ćwiczeń praktycznych objętych tematyką kursu dokształcającego;
- 6) nie jest podmiotem, w stosunku do którego wszczęto postępowanie upadłościowe lub likwidacyjne;
- 7) nie zalega w regulowaniu zobowiązań podatkowych, opłat i składek na ubezpieczenie społeczne;
- 8) nie był, jako osoba fizyczna lub członek władz osoby prawnej, prawomocnie skazany za przestęp-

stwo popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowych lub przestępstwo przeciwko dokumentom.

4. Do wniosku o wydanie zezwolenia załącza się:

- 1) dokument określający status jednostki będącej osobą prawną lub jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej albo uwierzytelnioną kopię dokumentu stwierdzającego tożsamość w przypadku osoby fizycznej;
- 2) zaświadczenie o niekaralności za przestępstwo popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowych lub przestępstwo przeciwko dokumentom:
 - a) przedsiębiorcy — jeżeli jest on osobą fizyczną,
 - b) osób — członków władz osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej;
- 3) odpowiednie zaświadczenia o niezaleganiu w regulowaniu zobowiązań podatkowych, opłat i składek na ubezpieczenie społeczne;
- 4) kopię zaświadczenia o nadaniu statystycznego numeru identyfikacyjnego (REGON);
- 5) kopię zaświadczenia o nadaniu numeru identyfikacji podatkowej (NIP);
- 6) szczegółowy program kursów dokształcających zawierający tematy zajęć ze wskazaniem czasu ich trwania oraz metod nauczania;
- 7) informację na temat kwalifikacji oraz przedmiotu działalności zawodowej wykładowców;
- 8) informację na temat warunków lokalowych i wyposażenia dydaktycznego;
- 9) informację na temat warunków uczestnictwa w kursach dokształcających, w tym maksymalnej liczby uczestników kursu.

Art. 13. 1. Marszałek województwa:

- 1) może dokonać sprawdzenia faktów podanych we wniosku o wydanie zezwolenia na prowadzenie kursów dokształcających i dołączonej do niego dokumentacji w celu stwierdzenia, czy wnioskodawca spełnia wymagania, o których mowa w art. 12 ust. 3;
- 2) wzywa wnioskodawcę do uzupełnienia, w wyznaczonym terminie, brakującej dokumentacji, o której mowa w art. 12 ust. 4.

2. Marszałek województwa odmawia wydania zezwolenia, jeżeli:

- 1) wnioskodawca nie spełnia wymagań, o których mowa w art. 12 ust. 3;
- 2) przedstawiony szczegółowy program nie umożliwia prawidłowego przeprowadzenia kursu dokształcającego.

Art. 14. Jednostka wojskowa może prowadzić kursy doszktałcające dla żołnierzy wyznaczonych do przewozu towarów niebezpiecznych, po spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 12 ust. 3 pkt 2—5.

Art. 15. 1. Marszałek województwa sprawuje, z zastrzeżeniem ust. 5, nadzór nad prowadzeniem kursów doszktałcających.

2. Marszałek województwa ma prawo prowadzić kontrolę w zakresie:

- 1) spełniania przez prowadzącego kurs wymagań, o których mowa w art. 12 ust. 3;
- 2) zgodności prowadzonego kursu z:
 - a) przepisami, o których mowa w art. 18 ust. 2,
 - b) dokumentacją dołączoną do wniosku, o której mowa w art. 12 ust. 4 pkt 5—8,
 - c) informacją, o której mowa w art. 16 ust. 1 pkt 1 i ust. 2.

3. Kontrolę wykonuje upoważniona przez marszałka osoba, która ma prawo:

- 1) żądania od prowadzącego kurs i jego pracowników pisemnych lub ustnych wyjaśnień, okazania dokumentów i innych nośników informacji oraz udostępnienia wszelkich danych mających związek z przedmiotem kontroli;
- 2) wstępu na teren prowadzącego kurs, w tym do pomieszczeń, gdzie prowadzi on kursy doszktałcające, w dniach i godzinach, w których jest lub powinna być wykonywana przez niego działalność gospodarcza.

4. Czynności kontrolne przeprowadza się w obecności prowadzącego kurs lub osoby przez niego wyznaczonej.

5. Nadzór nad jednostką wojskową, o której mowa w art. 14, prowadzą odpowiednie organy Sił Zbrojnych określone w odrębnych przepisach. Przepisy ust. 2—4 stosuje się odpowiednio.

Art. 16. 1. Prowadzący kursy doszktałcające jest obowiązany:

- 1) na 7 dni przed rozpoczęciem kursu doszktałcającego przedstawić marszałkowi województwa, z zastrzeżeniem ust. 2, informację o terminie, czasie i miejscu kursu doszktałcającego wraz z listą jego uczestników;
- 2) umożliwić udział w składzie komisji przeprowadzającej egzamin kończący kurs doszktałcający osobie wyznaczonej przez marszałka województwa;
- 3) umożliwić upoważnionej przez marszałka województwa osobie przeprowadzenie kontroli;
- 4) do dnia 31 stycznia każdego roku składać marszałkowi województwa sprawozdanie zawierające informację o osobach, które ukończyły kurs doszktał-

cający w roku poprzedzającym, oraz o numerach zaświadczeń ADR wydanych tym osobom;

5) w terminie 14 dni od zakończenia kursu doszktałcającego, przekazać do centralnej ewidencji kierowców, o której mowa w przepisach ruchu drogowego, następujące dane osób, które ukończyły kurs doszktałcający:

- a) imię i nazwisko,
- b) datę i miejsce urodzenia,
- c) numer ewidencyjny Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL),
- d) adres zamieszkania,
- e) zakres i numer wydanego zaświadczenia ADR,
- f) okres ważności zaświadczenia ADR.

2. W uzasadnionym przypadku prowadzący kurs może, do dnia poprzedzającego dzień jego rozpoczęcia, dokonać aktualizacji listy uczestników tego kursu.

3. Do jednostki wojskowej, o której mowa w art. 14, stosuje się przepisy ust. 1 pkt 2, 4 i 5.

Art. 17. 1. Marszałek województwa cofa wydane zezwolenie na prowadzenie kursów doszktałcających, jeżeli prowadzący kursy:

- 1) przestał spełniać wymagania, o których mowa w art. 12 ust. 3;
- 2) prowadzi kurs doszktałcający w sposób niezgodny z:
 - a) przepisami, o których mowa w art. 18 ust. 2,
 - b) dokumentacją dołączoną do wniosku, o której mowa w art. 12 ust. 4 pkt 5—8,
 - c) informacją, o której mowa w art. 16 ust. 1 pkt 1 i ust. 2;
- 3) wydał niezgodnie ze stanem faktycznym zaświadczenie o ukończeniu kursu doszktałcającego;
- 4) nie złożył informacji, o której mowa w art. 16 ust. 1 pkt 1, lub nie dokonał aktualizacji listy uczestników, o której mowa w art. 16 ust. 2;
- 5) nie zapewnił udziału przedstawiciela marszałka województwa w składzie komisji przeprowadzającej egzamin kończący kurs doszktałcający;
- 6) uniemożliwił przeprowadzenie kontroli kursu doszktałcającego.

2. W przypadku cofnięcia zezwolenia na prowadzenie kursu doszktałcającego z przyczyn określonych w ust. 1 pkt 2—6, ponowne zezwolenie nie może być wydane wcześniej niż po upływie 3 lat od dnia, w którym decyzja o cofnięciu stała się ostateczna.

Art. 18. 1. Zadania marszałka województwa, o których mowa w art. 12 ust. 1, art. 13, art. 15 ust. 1—4 i art. 17, są wykonywane jako zadania zlecone z zakresu administracji rządowej.

2. Minister właściwy do spraw transportu, mając na uwadze wymagania określone w umowie ADR oraz konieczność prawidłowego przygotowania kierowców do przeciwdziałania zagrożeniom związanym z przewozem towarów niebezpiecznych, określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe wymagania w stosunku do podmiotów prowadzących kursy kształcące oraz wzory zezwoleń na ich prowadzenie;
- 2) rodzaje i zakres kursów kształcących i ich ramowy program;
- 3) warunki przeprowadzania kursów kształcących oraz minimalny czas ich trwania;
- 4) zakres i formę egzaminu;
- 5) wzór zaświadczenia ADR.

3. Minister właściwy do spraw transportu dokona wyboru producenta blankietów zaświadczeń ADR w trybie określonym przepisami o zamówieniach publicznych.

Art. 19. 1. Osoby, inne niż kierowcy zobowiązani do posiadania zaświadczenia ADR, zatrudnione przy przewozie towarów niebezpiecznych lub czynnościach związanych z tym przewozem, w tym przy załadunku lub rozładunku, powinny zostać przeszkolone przez przedsiębiorcę lub na jego koszt w zakresie odpowiednim do odpowiedzialności i obowiązków tych osób.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do innych niż przedsiębiorcy podmiotów, których działalność związana jest z przewozem towarów niebezpiecznych.

Rozdział 4

Nadzór i kontrola

Art. 20. Nadzór nad przewozem drogowym towarów niebezpiecznych sprawuje wojewoda.

Art. 21. 1. Przedsiębiorca oraz inny podmiot wykonujący przewóz towarów niebezpiecznych lub związany z tym przewozem załadunek lub rozładunek jest obowiązany prowadzić nadzór wewnętrzny nad tymi czynnościami i w tym celu wyznaczyć, na swój koszt, doradcę do spraw bezpieczeństwa w transporcie towarów niebezpiecznych, zwanego dalej „doradcą”.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy przedsiębiorcy oraz innego podmiotu wykonującego przewóz drogowy towarów niebezpiecznych lub związane z tym przewozem załadunek lub rozładunek tych towarów każdorazowo w ilościach, dla których umowa ADR nie wymaga odpowiedniego oznakowania pojazdu.

Art. 22. 1. Do zadań doradcy należy w szczególności:

- 1) doradztwo w zakresie przewozu towarów niebezpiecznych;

- 2) ocena zgodności realizacji przewozu z wymaganiami określonymi w ustawie i umowie ADR;
- 3) sporządzanie rocznego sprawozdania z działalności przedsiębiorcy lub innego podmiotu, o których mowa w art. 21 ust. 1, w zakresie przewozu towarów niebezpiecznych oraz czynności z tym związanych, zwanego dalej „rocznym sprawozdaniem”;
- 4) sporządzanie raportów powypadkowych dla przedsiębiorcy lub innego podmiotu, o których mowa w art. 21 ust. 1, wojewódzkiego komendanta Państwowej Straży Pożarnej oraz innych organów prowadzących odpowiednie postępowanie związane z wypadkiem, jeżeli w związku z przewozem towarów niebezpiecznych doznały obrażeń osoby, wystąpiła szkoda majątkowa lub nastąpiło skażenie środowiska.

2. Szczegółowe zadania i kompetencje doradcy określa umowa ADR.

Art. 23. 1. Doradca przygotowuje roczne sprawozdanie w dwóch egzemplarzach, podpisując je imieniem i nazwiskiem oraz wskazując numer świadectwa doradcy, o którym mowa w art. 24 ust. 1 pkt 4.

2. Przedsiębiorca lub inny podmiot, o których mowa w art. 21 ust. 1, jest obowiązany:

- 1) przestać wojewodzie jeden egzemplarz rocznego sprawozdania, w terminie do dnia 31 stycznia każdego roku następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie;
- 2) przechowywać drugi egzemplarz rocznego sprawozdania w swojej siedzibie przez okres 5 lat.

3. Minister właściwy do spraw transportu oraz minister właściwy do spraw wewnętrznych, mając na uwadze zakres zadań doradcy oraz potrzeby krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego, określają, w drodze rozporządzenia, wzór formularza rocznego sprawozdania oraz sposób jego wypełniania.

Art. 24. 1. Doradcą może być osoba, która:

- 1) ukończyła 21 lat;
- 2) posiada wykształcenie wyższe;
- 3) nie była karana za przestępstwo umyślne;
- 4) posiada świadectwo przeszkolenia doradcy do spraw bezpieczeństwa w zakresie transportu towarów niebezpiecznych, zwane dalej „świadectwem doradcy”.

2. Świadectwo doradcy po raz pierwszy otrzymuje osoba, która:

- 1) spełnia wymagania określone w ust. 1 pkt 1—3;
- 2) ukończyła z wynikiem pozytywnym kurs początkowy dla doradców, obejmujący szkolenie w zakresie zagrożeń związanych z przewozem towarów niebezpiecznych oraz przepisów obowiązujących

w tym zakresie, zwany dalej „kursem początkowym”;

- 3) złożyła z wynikiem pozytywnym egzamin przed komisją egzaminacyjną powołaną przez wojewódzkiego inspektora transportu drogowego.

3. Egzamin, o którym mowa w ust. 2 pkt 3, jest przeprowadzany za opłatą, której koszt ponosi zainteresowana osoba.

4. Zakres egzaminu obejmuje w szczególności sprawdzenie:

- 1) wiedzy na temat różnych następstw wypadków z towarami niebezpiecznymi oraz głównych przyczyn takich wypadków;
- 2) znajomości przepisów krajowych oraz umów międzynarodowych dotyczących przewozu drogowego towarów niebezpiecznych.

5. Świadectwo doradcy jest wydawane przez wojewódzkiego inspektora transportu drogowego na okres 5 lat.

6. Wojewódzki inspektor transportu drogowego przedłuża ważność świadectwa doradcy na okres kolejnych 5 lat, jeżeli doradca:

- 1) nie przestał spełniać wymagań, o których mowa w ust. 1 pkt 2—3;
- 2) nie naruszył przez okres ostatnich 5 lat przepisów niniejszej ustawy;
- 3) ukończył w roku poprzedzającym określony datą termin upływu ważności świadectwa kurs doskonalący dla doradców, obejmujący szkolenie w zakresie zagrożeń związanych z przewozem towarów niebezpiecznych oraz przepisów obowiązujących w tym zakresie, zwany dalej „kursem doskonalącym”;
- 4) złożył z wynikiem pozytywnym egzamin, o którym mowa w ust. 2 pkt 3.

7. Wojewódzki inspektor transportu drogowego cofa świadectwo doradcy, jeżeli doradca:

- 1) przestał spełniać wymagania, o których mowa w ust. 1 pkt 2—3;
- 2) naruszył przepisy niniejszej ustawy.

8. Osoba, której cofnięto świadectwo doradcy, może ubiegać się o ponowne jego wydanie po upływie trzech lat od uprawomocnienia się decyzji o cofnięciu świadectwa.

9. Wojewódzki inspektor transportu drogowego prowadzi ewidencję doradców, w której umieszcza się:

- 1) imię i nazwisko;
- 2) adres zamieszkania;
- 3) datę wydania i numer świadectwa doradcy.

Art. 25. Kurs początkowy oraz kurs doskonalący prowadzą podmioty, o których mowa w art. 12 ust. 1 i art. 14.

Art. 26. Minister właściwy do spraw transportu, mając na uwadze wymagania określone w umowie ADR oraz zakres zadań doradców, określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe warunki i zakres kursów początkowych i kursów doskonalących;
- 2) szczegółowe warunki, zakres i formę egzaminu dla kandydatów na doradców oraz dla doradców;
- 3) wysokość opłat za sprawdzenie kwalifikacji kandydatów na doradców i doradców oraz wysokość wynagrodzenia członków komisji sprawdzających ich kwalifikacje;
- 4) wzór świadectwa doradcy.

Art. 27. 1. Przewóz niektórych towarów niebezpiecznych podlega obowiązkowi zgłoszenia do komendanta wojewódzkiego Policji oraz do komendanta wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej.

2. Zgłoszenia towarów, o których mowa w ust. 1, są obowiązani dokonać:

- 1) nadawca towaru niebezpiecznego — jeżeli przewóz rozpoczyna się w Rzeczypospolitej Polskiej i jest wykonywany przez przewoźnika będącego przedsiębiorcą zagranicznym w rozumieniu art. 4 pkt 4 ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. — Prawo działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 101, poz. 1178, z 2000 r. Nr 86, poz. 958 i Nr 114, poz. 1193, z 2001 r. Nr 49, poz. 509, Nr 67, poz. 679, Nr 102, poz. 1115 i Nr 147, poz. 1643 oraz z 2002 r. Nr 1, poz. 2, Nr 115, poz. 995 i Nr 130, poz. 1112);
- 2) przewoźnik — jeżeli przewóz rozpoczyna się w Rzeczypospolitej Polskiej i jest wykonywany przez przewoźnika innego niż określony w pkt 1;
- 3) właściwa graniczna placówka kontrolna Straży Granicznej — jeżeli przewóz rozpoczyna się za granicą.

3. Zgłoszenia należy dokonać:

- 1) w terminie nie krótszym niż 5 dni przed rozpoczęciem przewozu — w przypadkach, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i 2;
- 2) przed udzieleniem zezwolenia na wjazd pojazdu z towarem niebezpiecznym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej — w przypadku, o którym mowa w ust. 2 pkt 3.

4. Minister właściwy do spraw transportu, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych, uwzględniając szczególne zagrożenie związane z przewozem niektórych towarów niebezpiecznych, określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wykaz towarów niebezpiecznych, których przewóz podlega obowiązkowi zgłoszenia;

- 2) zakres informacji podlegającej zgłoszeniu;
- 3) formę zgłoszenia.

Art. 28. 1. Kierujący pojazdem przewożącym towary niebezpieczne, oprócz dokumentów wymaganych odrębnymi przepisami i wiążącymi umowami międzynarodowymi, jest obowiązany mieć przy sobie i okazać na żądanie organów lub osób uprawnionych do przeprowadzania kontroli:

- 1) dokument przewozowy, zawierający opis każdego z przewożonych towarów niebezpiecznych, w szczególności jego numer rozpoznawczy, nazwę i ilość;
- 2) instrukcje pisemne na wypadek awarii dotyczące wszystkich przewożonych towarów niebezpiecznych, zgodne z zakresem, formą i językiem określonymi przez umowę ADR, z zastrzeżeniem art. 5 ust. 2;
- 3) zaświadczenie ADR.

2. Dokumenty określone w ust. 1 pkt 2 i 3 nie są wymagane w przypadku, gdy towary niebezpieczne są przewożone w ilościach, dla których umowa ADR nie wymaga odpowiedniego oznakowania pojazdu.

Art. 29. 1. Kontrolę przewozu drogowego towarów niebezpiecznych oraz wymagań związanych z tym przewozem, zwaną dalej „kontrolą”, wykonują:

- 1) inspektorzy Inspekcji Transportu Drogowego — na drogach, parkingach oraz na terenie przedsiębiorcy posiadającego towary niebezpieczne;
- 2) funkcjonariusze Państwowej Straży Pożarnej — na terenie przedsiębiorcy posiadającego towary niebezpieczne;
- 3) policjanci — na drogach i parkingach;
- 4) funkcjonariusze Straży Granicznej — na obszarze objętym zasięgiem terytorialnym przejścia granicznego oraz w strefie nadgranicznej;
- 5) inspektorzy Państwowej Inspekcji Pracy — na terenie przedsiębiorcy posiadającego towary niebezpieczne;
- 6) funkcjonariusze służby celnej;
- 7) żołnierze Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organów porządkowych — w stosunku do pojazdów Sił Zbrojnych;
- 8) uprawnieni pracownicy Państwowej Agencji Atomistyki — na parkingach oraz na terenie przedsiębiorcy posiadającego towary niebezpieczne;
- 9) uprawnieni pracownicy Transportowego Dozoru Technicznego — na parkingach oraz na terenie przedsiębiorcy posiadającego towary niebezpieczne;
- 10) uprawnieni pracownicy Inspekcji Ochrony Środowiska — na parkingach oraz na terenie przedsiębiorcy posiadającego towary niebezpieczne;

- 11) uprawnieni pracownicy zarządów dróg — w miejscach określonych w ich uprawnieniach.

2. Osoby przeprowadzające kontrolę, o których mowa w ust. 1 pkt 1—5, współdziałają w niezbędnym zakresie z przedstawicielami:

- 1) Państwowej Agencji Atomistyki — w sprawach warunków przewozu drogowego towarów promieniotwórczych;
- 2) Transportowego Dozoru Technicznego — w sprawach warunków technicznych opakowań przeznaczonych do przewozu drogowego towarów niebezpiecznych, w sprawach warunków technicznych cystern, opakowań do gazów i dużych pojemników do przewozu luzem przeznaczonych do przewozu drogowego towarów niebezpiecznych oraz w sprawach wydawania świadectw dopuszczenia pojazdów do przewozu niektórych towarów niebezpiecznych.

3. Osoby przeprowadzające kontrolę, o których mowa w ust. 1 pkt 1—5, są obowiązane do sprawdzenia:

- 1) klasyfikacji towaru niebezpiecznego;
- 2) stosowania opakowania, cysterny lub pojazdu;
- 3) oznakowania opakowań i ich zawartości;
- 4) przestrzegania zakazów pakowania razem określonych towarów;
- 5) przestrzegania zakazów ładowania razem określonych towarów;
- 6) sposobu rozmieszczenia i zabezpieczenia towarów na pojeździe;
- 7) stanu technicznego opakowań i cystern użytych do przewozu;
- 8) stanu technicznego pojazdu użytego do przewozu, jego oznakowania i wyposażenia;
- 9) sposobu przewozu;
- 10) kwalifikacji kierowcy;
- 11) kwalifikacji innych osób wykonujących czynności związane z przewozem drogowym towarów niebezpiecznych;
- 12) dokumentów wymaganych przy tym przewozie.

4. Osoby przeprowadzające kontrolę, o których mowa w ust. 1 pkt 1—5, są obowiązane podczas każdej kontroli wypełnić listę kontrolną. Wypełnioną listę kontrolną przekazuje się wojewódzkiemu inspektorowi transportu drogowego, a jej kopię kontrolowanemu.

5. Szczegółowe uprawnienia osób przeprowadzających kontrolę, o których mowa w ust. 1 pkt 6—11, regulują odrębne przepisy.

Art. 30. 1. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości związanych z przewozem towaru niebezpiecznego

go, mających wpływ na bezpieczeństwo tego przewozu, osoba przeprowadzająca kontrolę ma prawo:

- 1) uniemożliwić przekroczenie granicy pojazdem, jeżeli pojazd znajduje się w zasięgu terytorialnym przejścia granicznego;
- 2) spowodować, aby na koszt właściciela lub posiadacza pojazdu pojazd ten wraz z ładunkiem został usunięty i zdeponowany w miejscu postojowym umożliwiającym bezpieczne jego pozostawienie.

2. Pojazd, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, może być zwrócony uprawnionej osobie po usunięciu nieprawidłowości i wniesieniu opłaty pokrywającej koszty związane z jego usunięciem, parkowaniem i czynnościami zabezpieczającymi.

3. Do usuwania pojazdów, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, w zakresie nieuregulowanym niniejszą ustawą stosuje się odpowiednio zasady i warunki usuwania pojazdów określone w przepisach ruchu drogowego.

Art. 31. 1. Minister właściwy do spraw transportu, uwzględniając konieczność ujednoczenia zakresu kontroli oraz uprawnienia osób jej dokonujących, określi, w drodze rozporządzenia, wzór formularza listy kontrolnej, o której mowa w art. 29 ust. 4, oraz sposób i zakres jej wypełniania.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, uwzględniając konieczność zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) dodatkowe warunki techniczne parkingów, na które są usuwane pojazdy przewożące towary niebezpieczne;
- 2) tryb wniesienia opłaty, o której mowa w art. 30 ust. 2.

Rozdział 5

Przepisy karne

Art. 32. 1. Podmiot prowadzący kursy dokształcające, o których mowa w art. 10 ust. 2 i 4, a w szczególności: osoba zarządzająca tym podmiotem, przedsiębiorca, członek władz osoby prawnej, a także dowódca jednostki wojskowej, który nie wypełnia obowiązków określonych w art. 16 ust. 1 i 2 lub w art. 19, podlega karze grzywny.

2. Przedsiębiorca, członek władz osoby prawnej będącej przedsiębiorcą oraz osoba zarządzająca innym podmiotem wykonującym przewóz drogowy towarów niebezpiecznych lub związany z tym przewozem załadunek lub rozładunek, która nie wypełnia obowiązków określonych w art. 21 ust. 1 lub w art. 23 ust. 2, podlega karze grzywny.

3. Doradca, który nie wypełnia obowiązków określonych w art. 22 ust. 1 pkt 3 i 4 lub w art. 23 ust. 1, podlega karze grzywny.

4. Przewoźnik, nadawca towaru niebezpiecznego oraz członek władz osoby prawnej będącej przewoźni-

kiem lub nadawcą towaru niebezpiecznego, który nie wypełnia obowiązków określonych w art. 27 ust. 1—3, podlega karze grzywny.

Art. 33. Orzekanie w sprawach, o których mowa w art. 32, następuje w trybie określonym w Kodeksie postępowania w sprawach o wykroczenia.

Rozdział 6

Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe

Art. 34. W ustawie z dnia 20 czerwca 1997 r. — Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. Nr 98, poz. 602, Nr 123, poz. 779 i Nr 160, poz. 1086, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 133, poz. 872, z 1999 r. Nr 106, poz. 1216, z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 43, poz. 483 i Nr 53, poz. 649, z 2001 r. Nr 27, poz. 298, Nr 106, poz. 1149, Nr 110, poz. 1189, Nr 111, poz. 1194, Nr 123, poz. 1353, Nr 125, poz. 1371, Nr 129, poz. 1444 i Nr 130, poz. 1452 oraz z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 74, poz. 676, Nr 89, poz. 804, Nr 113, poz. 984 i Nr 183, poz. 1524) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 20 skreśla się ust. 5;
- 2) skreśla się art. 56;
- 3) w art. 81:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Pierwsze badanie techniczne jest przeprowadzane przed pierwszą rejestracją. Badaniu temu nie podlega nowy pojazd, na którego typ zostało wydane świadectwo homologacji lub decyzja zwalniająca z obowiązku homologacji, z wyjątkiem taksówki osobowej, pojazdu uprzywilejowanego lub pojazdu odpowiednio przystosowanego lub wyposażonego zgodnie z przepisami o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych.”,

b) w ust. 4 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„Nie dotyczy to taksówki osobowej, pojazdu marki „SAM”, pojazdu zasilanego gazem, pojazdu uprzywilejowanego lub pojazdu odpowiednio przystosowanego lub wyposażonego zgodnie z przepisami o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych, które podlegają corocznym badaniom technicznym.”,

c) w ust. 8 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) który ma być używany jako taksówka osobowa lub bagażowa, pojazd uprzywilejowany, pojazd do nauki jazdy, pojazd do przeprowadzania egzaminu państwowego lub pojazd odpowiednio przystosowany lub wyposażony zgodnie z przepisami o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych.”;

4) w art. 83 w ust. 4 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) okręgowe stacje kontroli pojazdów — przeprowadzające badania co do zgodności z warunkami technicznymi autobusu, którego dopuszczalna prędkość na autostradzie

i drodze ekspresowej wynosi 100 km/h, pojazdu odpowiednio przystosowanego lub wyposażonego zgodnie z przepisami o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych, pojazdu przystosowanego do zasilania gazem, pojazdu zarejestrowanego po raz pierwszy za granicą (przed rejestracją w kraju), pojazdu zabytkowego, pojazdu marki „SAM” oraz pojazdu skierowanego na badania techniczne przez organ kontroli ruchu drogowego lub starostę.”;

5) w art. 100b:

a) w ust. 1 w pkt 10 w lit. d kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 11 w brzmieniu:

„11) zakres i numer zaświadczenia ADR, o którym mowa w przepisach o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych, a także okres, na jaki zostało ono wydane.”,

b) w ust. 2 w pkt 2 w lit. d kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 3 w brzmieniu:

„3) wymienione w pkt 11 — podmiot prowadzący kursy doształcające dla kierowców przewożących towary niebezpieczne, o których mowa w przepisach o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych.”;

6) art. 115d otrzymuje brzmienie:

„Art. 115d. 1. Kierujący pojazdem przewożącym towary niebezpieczne, w stosunku do którego jest wymagane ukończenie kursu doształcającego na podstawie przepisów o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych, kierujący pojazdem uprzywilejowanym oraz kierujący tramwajem podlegają badaniom, o których mowa w art. 115a ust. 2.

2. Kierujący, o których mowa w ust. 1, są obowiązani posiadać świadectwo kwalifikacji wydawane na podstawie przedstawionych orzeczeń, o których mowa w art. 115b ust. 1 pkt 3 i 4. Przepisy art. 115b ust. 2 stosuje się odpowiednio.

3. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się wobec kierującego, o którym mowa w ust. 1, spełniającego jednocześnie warunki określone w art. 115a ust. 1. W stosunku do tej osoby stosuje się przepisy art. 115a i 115b.”;

7) skreśla się art. 115e;

8) w art. 129 w ust. 2 pkt 11 otrzymuje brzmienie:

„11) kontroli przewozu drogowego towarów niebezpiecznych oraz wymagań związanych z tym przewozem,”;

9) art. 129a otrzymuje brzmienie:

„Art. 129a. Kontrola ruchu drogowego w stosunku do kierujących pojazdami, którzy wyko-

nują transport drogowy lub przewóz na potrzeby własne, należy również do inspektorów Inspekcji Transportu Drogowego. W tym zakresie inspektorom przysługują uprawnienia określone w art. 129 ust. 2.”;

10) art. 134a otrzymuje brzmienie:

„Art. 134a. W stosunku do pojazdów wykonujących transport drogowy lub przewóz na potrzeby własne, uprawnienia i obowiązki policjantów oraz organów Policji określone w art. 132 ust. 1—3, 5 i 6 oraz w art. 133 wykonują również odpowiednio inspektorzy Inspekcji Transportu Drogowego oraz organy tej inspekcji.”;

11) w art. 139 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. W stosunku do kierujących pojazdami, którzy wykonują transport drogowy lub przewóz na potrzeby własne, uprawnienia i obowiązki policjantów określone w art. 135 ust. 1 i art. 136 ust. 1 wykonują również inspektorzy Inspekcji Transportu Drogowego.”.

Art. 35. W ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628 oraz z 2002 r. Nr 41, poz. 365 i Nr 113, poz. 984) w art. 11 ust. 4 i 5 otrzymują brzmienie:

„4. Transport odpadów niebezpiecznych z miejsc ich powstawania do miejsc odzysku lub unieszkodliwiania odpadów odbywa się z zachowaniem przepisów obowiązujących przy transporcie towarów niebezpiecznych.

5. Minister właściwy do spraw transportu, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki, kierując się koniecznością ograniczania negatywnego oddziaływania na środowisko wynikającego z transportowania odpadów niebezpiecznych, określi, w drodze rozporządzenia, zakres i sposób stosowania przepisów o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych do transportu odpadów niebezpiecznych.”.

Art. 36. W ustawie z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz. U. Nr 125, poz. 1371 oraz z 2002 r. Nr 25, poz. 253 i Nr 89, poz. 804) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 50:

a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) dokumentów związanych z wykonywaniem transportu drogowego oraz przestrzegania warunków w nich określonych,”,

b) w pkt 5 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 6 w brzmieniu:

„6) przestrzegania zasad i warunków dotyczących przewozu drogowego towarów niebezpiecznych.”;

2) w art. 55:

a) w ust. 1 w pkt 4 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 5 i 6 w brzmieniu:

„5) żądania od przedsiębiorcy i jego pracowników pisemnych lub ustnych wyjaśnień, okazania dokumentów i innych nośników informacji oraz udostępnienia wszelkich danych mających związek z przedmiotem kontroli,

6) wstępu na teren przedsiębiorcy, w tym do pomieszczeń, gdzie prowadzi on działalność gospodarczą, w dniach i godzinach, w których jest lub powinna być wykonywana ta działalność.”,

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Inspektor przeprowadza czynności kontrolne, o których mowa w ust. 1 pkt 5 i 6, w obecności przedsiębiorcy lub osoby przez niego wyznaczonej.”;

3) w art. 81 w pkt 2 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 3 w brzmieniu:

„3) uprawnieni do kontroli, o których mowa w przepisach o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych.”;

4) w art. 87 w ust. 1 w pkt 2 lit. b otrzymuje brzmienie:

„b) wymagane przy przewozie drogowym towarów niebezpiecznych,”;

5) w art. 92 w ust. 1 pkt 7 otrzymuje brzmienie:

„7) naruszając przepisy dotyczące przewozu towarów niebezpiecznych lub odpadów,”.

Art. 37. 1. Świadectwa dopuszczenia pojazdu wydane przed dniem wejścia w życie ustawy zachowują ważność w zakresie i na okres, na jaki zostały wydane.

2. Zaświadczenia o przeszkoleniu kierowców w zakresie przewozu materiałów niebezpiecznych wydane przed dniem wejścia w życie ustawy zachowują ważność w zakresie i na okres, na jaki zostały wydane. Zaświadczenia te uznaje się za równoważne z zaświadczeniami ADR, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 3.

3. Podmiot prowadzący kursy kształcące dla kierowców pojazdów przewożących materiały niebezpieczne w dniu wejścia w życie ustawy uznaje się za posiadający zezwolenie, o którym mowa w art. 12 ust. 1, do dnia 31 grudnia 2003 r.

4. Osoby, które przed dniem wejścia w życie ustawy ukończyły szkolenie dla doradców oraz złożyły z wynikiem pozytywnym egzamin w ramach programu pilotażowego ministra właściwego do spraw transportu, uznaje się za spełniające wymagania określone w art. 24 ust. 2.

5. Blankiety zaświadczeń ADR wyprodukowane przez producenta wybranego w trybie art. 18 ust. 3 używa się od dnia 1 stycznia 2004 r.

Art. 38. Z dniem uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej, przedsiębiorców zagranicznych z państw członkowskich Unii Europejskiej uznaje się za spełniających warunek, o którym mowa w art. 12 ust. 3 pkt 1.

Art. 39. Do czasu wydania przepisów wykonawczych na podstawie upoważnień zawartych w ustawie, nie dłużej jednak niż przez okres 12 miesięcy od dnia jej wejścia w życie, zachowują moc przepisy wykonawcze wydane na podstawie dotychczasowych upoważnień ustawy, o której mowa w art. 34.

Art. 40. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2003 r., z wyjątkiem art. 16 ust. 1 pkt 5 i art. 23 ust. 2, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2004 r.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Kwaśniewski*